

УКАЗАНИЕ

на БНБ и МФ

03-13009

**ОБСЛУЖВАНЕ НА СМЕТКИ НА БЮДЖЕТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ И
БЮДЖЕТНИ ПЛАЩАНИЯ**

София, 2009 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ.....	2
ГЛАВА ПЪРВА.....	3
Общи положения.....	3
1 Предназначение на документа.....	3
2 Основание за разработка и издаване на документа.....	3
3 Задължително приложение.....	3
4 Предмет на регулиране.....	3
5 Влизане в сила.....	3
6 Връзка с други указания.....	3
7 Справки и консултации.....	3
8 Определения.....	4
ГЛАВА ВТОРА.....	7
Сметки на бюджетни предприятия.....	7
9 Банкови сметки на бюджетни предприятия.....	7
10 Изискване за централизиране на средствата от сметки на бюджетни предприятия.....	7
ГЛАВА ТРЕТА.....	9
Бюджетни плащания.....	9
11 Плащания към бюджетни предприятия.....	9
12 Плащания на бюджетни предприятия.....	9
13 Централизиране на средствата по бюджетни сметки.....	10
ГЛАВА ЧЕТВЪРТА.....	12
Технология на плащания чрез СЕБРА.....	12
14 Обща характеристика на СЕБРА.....	13
15 Инициране на плащания чрез СЕБРА.....	14
16 Технология на обработка на плащания чрез СЕБРА.....	18

ГЛАВА ПЪРВА

Общи положения

1 Предназначение на документа

Настоящото указание 03-13009 е предназначено за Министерството на финансите, БНБ, банки, оператора на СЕБРА, бюджетните предприятия, както и за организации, обслужващи бюджетни предприятия за плащанията им чрез СЕБРА (обслужващи организации).

2 Основание за разработка и издаване на документа

Настоящото указание е разработено и се издава на основание чл. 6, ал.6 от Наредба № 3 на БНБ за условията и реда за изпълнение на платежни операции и за използване на платежни инструменти (Наредба № 3) и във връзка със специфичните изисквания по банковото обслужване на бюджетните предприятия. Изменения и допълнения на това указание се извършват от Министерството на финансите и БНБ.

3 Задължително приложение

Това указание е задължително за прилагане от лицата по т. 1.

4 Предмет на регулиране

Настоящото указание регламентира реда и начина за откриване, водене и закриване на сметки на бюджетни предприятия, включително ограниченията и условията, при които бюджетните предприятия могат да имат платежни сметки, както и организацията на плащанията от и към бюджетни предприятия.

5 Влизане в сила

Настоящото указание влиза в сила от 1 ноември 2009 г. и отменя Указание на БНБ и МФ 03-13006 от 2006 г. „Обслужване на сметки на бюджетни предприятия и бюджетни плащания“.

6 Връзка с други указания

Прилагането на настоящото указание е свързано с указанията, издавани от БНБ по прилагане на Наредба № 3, както и с други специфични указания на БНБ и Министерството на финансите във връзка с обслужването на сметките и плащанията на бюджетни предприятия.

7 Справки и консултации

Българската народна банка, Министерството на финансите и Банксервиз АД като оператор на СЕБРА дават справки и консултации по това указание.

8 Определения

8.1 Банка е банка, получила лиценз от БНБ за извършване на банкова дейност, клон на банка от трета държава, получила лиценз от БНБ по реда на чл.17 от Закона за кредитните институции и клон на банка от държава-членка, извършващ дейност на територията на Република България по реда на чл.20 и 21 от Закона за кредитните институции.

8.2 Банкова Адресируема Единица (БАЕ) е централа на банка, клон на банка или друго място за осъществяване на банкова дейност на територията на Република България.

8.3 БИСЕРА е система за обслужване на клиентски преводи, предназначени за изпълнение в определен момент.

8.4 Бюджетно плащане е плащане, по което страна е бюджетно предприятие по смисъла на § 1, т. 1 от Закона за счетоводството. Бюджетното предприятие може да изпълнява функциите на:

8.4.1 разпоредител с бюджетни кредити;

8.4.2 администратор на публични вземания или други приходи.

8.5 Заявка за плащане е постъпила в СЕБРА инструкция „нареждане за кредитен превод" чрез съобщение MT101, генерирано въз основа на документ „Бюджетно платежно нареждане".

8.6 Код за вид плащане е:

8.6.1 шестразряден идентификатор, определян от МФ, който се използва за отчитане на даден вид приход и други платежни операции, извършвани по сметки на администратори на публични вземания;

8.6.2 шестразряден идентификатор, определян от МФ, който се използва от БНБ и банките при централизирането на средствата от транзитните сметки и сметките за наличности за идентифициране на тези сметки;

8.6.3 шестразряден идентификатор, определян от МФ, за идентифициране на грешни преводи чрез СЕБРА, който се попълва от банката при възстановяването на сумите по сметката на първостепенния разпоредител в БНБ в случаите по т. 16.11.5 и 16.11.6.

8.7 Код за вид плащане в СЕБРА е шестразряден идентификатор за отчитане на даден вид плащане, извършвано чрез СЕБРА, който от своя страна може да бъде изцяло

унифициран (определя се изцяло от МФ) или частично унифициран (МФ определя структурата и дефинира задължителна кодировка за първите два разряда от кода).

8.8 Код на бюджетно предприятие в СЕБРА е уникален десетразряден код (десети разряд е контролно число, изчислено по модул 11), определян от МФ за идентифициране на бюджетно предприятие, включено в СЕБРА. В зависимост от естеството на средствата и плащанията МФ може да определя повече от един код на дадено бюджетно предприятие.

8.9 Лимит за плащания на бюджетно предприятие е:

8.9.1 определената от МФ сума за първостепенния разпоредител с бюджетни кредити или за плащания, за които е обособен отделен идентификационен код, до размера на която може да достигне общият сбор на всички левови плащания на този разпоредител с бюджетни кредити и подведомствените му разпоредители от съответното ниво от началото на финансовата година до съответния момент.

8.9.2 определената от първостепенния (оторизиран) разпоредител сума за конкретен подведомствен разпоредител или за обособени плащания, за които е предвиден отделен код на бюджетно предприятие в СЕБРА.

8.9.3 за конкретни сметки и плащания - сумата, която се дефинира по други, определени от МФ и БНБ, правила за формиране, въвеждане и управление на лимити.

8.10 Неусвоен лимит е разликата между лимита и общата сума на извършените от бюджетното предприятие плащания от началото на годината до съответния момент.

8.11 Обслужваща организация е институция за обслужване на бюджетни предприятия по отношение плащанията им през СЕБРА. Обслужващи организации могат да бъдат БНБ, банки и клонове на банки, както и други организации по ред, определен от МФ.

8.12 Платежен документ е всеки документ, съставен от банка или неин клиент, който създава основание за изпълнение на платежна операция.

8.13 Превишен лимит е налице, когато общата сума на извършените от подведомствения бюджетен разпоредител плащания от началото на годината до съответния момент надвишава определения му от първостепенния или оторизирания второстепенен разпоредител лимит.

8.14 RINGS е платежна система, чрез която се извършва прехвърляне на парични средства в лева между сетълмент-сметките на участниците в нея окончателно, индивидуално (транзакция по транзакция) и в реално време, след получаване от системата на нареждането за превод.

8.15 Система за Електронни Бюджетни РАЗплащания (СЕБРА) е система за наблюдение на иницираните плащания от включените в нея бюджетни предприятия и управление на плащанията в рамките на предварително зададени лимити. СЕБРА може да се използва и за плащания от централния бюджет, от извънбюджетни сметки и фондове, от сметки за чужди средства по смисъла на чл. 50 от Закона за устройството на държавния бюджет, както и за възстановяване на надвнесени приходи от администратори на публични вземания. СЕБРА не е платежна система по смисъла на чл. 79 от Закона за платежните услуги и платежните системи.

8.16 Система на Единната сметка е единна система от сметки и платежни и отчетни процедури за събиране, съхраняване, разплащане и отчитане на средства и плащания на бюджетни предприятия. Управлението, общият контрол на ликвидността и разпореждането със средствата на единната сметка се осъществява от министъра на финансите.

8.17 Системен ден е предварително определен интервал от време, през който се приемат и обработват нареждания за превод и заявки за сетълмент и се извършва сетълмент от RINGS.

8.18 Сметка за наличности е сметка на разпоредител с бюджетни кредити, предназначена за съхраняване на средства за касови операции в брой, закупуване на чуждестранна валута и други операции, определени от МФ и която е с режим на периодично служебно централизиране (зануляване) от обслужващата банка към определена от МФ сметка в БНБ.

8.19 Сметка на разпоредител с бюджетни кредити е сметка, предназначена за събиране, разходване, съхраняване и отчитане на бюджетни, извънбюджетни и чужди средства в лева и чуждестранна валута на бюджетните предприятия по смисъла на чл. 50 от Закона за устройство на държавния бюджет.

8.20 Сметка на администратор на публични вземания е сметка, различна от сметката по т. 8.19, предназначена за събиране, отчитане и ежедневно централизиране на администрираните от съответния държавен и общински орган публични вземания и други приходи.

8.21 Транзитна сметка е сметка на разпоредител с бюджетни кредити, предназначена за събиране на левови постъпления, която е с режим на текущо служебно централизиране (зануляване) от обслужващата банка към определена от МФ сметка в БНБ.

8.22 Усвоен лимит е общата сума на извършените от бюджетното предприятие плащания от началото на годината до съответния момент, коригирана с възстановените суми по плащания.

ГЛАВА ВТОРА

Сметки на бюджетни предприятия

9. Обслужване на сметки на бюджетни предприятия

9.1 Бюджетните предприятия могат да имат сметки само в БНБ и банки, доколкото не е определено друго с указания на БНБ и МФ.

9.2 Откриване и водене на сметки на бюджетни предприятия

9.2.1 БНБ и банките могат да откриват на всеки разпоредител с бюджетни кредити банкови сметки за съхранение на бюджетни, извънбюджетни и чужди средства и извършване на плащания, както и сметки на администратори на публични вземания.

9.2.2 Сметките по предходната точка се откриват, обслужват и закриват по ред, определен от МФ и БНБ.

9.2.3 За текущи сметки на бюджетни предприятия в лева и чуждестранна валута не могат да се определят изисквания за поддържане на минимален остатък (наличност).

9.2.4 МФ, съгласувано с БНБ, определя вида на сметките, които могат да се използват от разпоредителите с бюджетни кредити и администраторите на публични вземания.

9.2.5 Банките изготвят и представят периодично на МФ и БНБ информация за сметките на бюджетните предприятия по ред, начин и в срокове, определени с отделни указания на МФ и БНБ.

9.3 Структура на номера на сметка

Структурата на номерата на банковите сметки на бюджетните предприятия се определя съгласно Наредба № 13 на БНБ за прилагането на международен номер на банкова сметка и за банковите кодове и съгласно указания, изготвени от БНБ и МФ.

10. Изискване за централизиране на средствата от сметки на бюджетни предприятия

Средствата по посочените по-долу сметки на бюджетни предприятия подлежат на ежедневно, текущо, периодично или годишно служебно централизиране от обслужващите банки по ред, определен от Министерството на финансите и БНБ, като средствата по тях се превеждат по определените сметки в БНБ или респективно по сметки в банки на общините, когато набраните средства са в полза на общинските бюджети.

10.1 Сметки с режим на ежедневна централизация са:

10.1.1 сметките на администраторите на публични вземания;

10.1.2 други сметки, определени от МФ.

10.2 Сметки с режим на текущо и периодично централизиране са транзитните сметки, сметките за наличности и други сметки, определени от МФ.

10.3 Сметки, които временно или постоянно са освободени от режим на централизиране, се определят от МФ, съгласувано с БНБ.

10.4 Сметки с режим на годишно приключване и централизиране са всички сметки, без тези по т. 10. 3.

10.5 Налиčnostите по сметките в БНБ се консолидират в системата на Единна сметка в съответствие с регламентираните в договора между МФ и БНБ за обслужване на Единната сметка платежни и счетоводни процедури.

10.6 МФ, съгласувано с БНБ, може да определи извършването на извънредно еднократно централизиране от сметките по т. т. 10. 2, 10. 3 и 10.4 извън регулярните процедури и срокове.

10.7 При централизиране на средства от транзитните сметки и сметките за наличности, задължително се попълват:

10.7.1 съответният код по т. 8.6.2 като код за вид плащане, заедно с номера на сметката на наредителя;

10.7.2 съответният десетразряден код в СЕБРА на титуляра на сметката. Когато централизацията се извършва по нареждане на титуляра на сметката, десетразрядния код се попълва в реквизита "ЕГН" на платежния документ "Платежно нареждане/вносна бележка за плащане от/към бюджета".

10.8 При централизиране на средства от сметки, различни от посочените в т. 10.7, МФ може да определи в реквизита "ЕГН" на платежния документ да се попълва определен от него десетразряден код.

ГЛАВА ТРЕТА

Бюджетни плащания

11 Плащания към бюджетни предприятия

11.1 Основание за плащане

Плащания към сметки на бюджетни предприятия се извършват на основание редовно съставени платежни документи, както следва:

11.1.1 "Платежно нареждане/вносна бележка за плащане от/към бюджета" - Приложение № 4 от Указание 03-2009 към Наредба № 3 на БНБ - за плащания, инициирани от физически и юридически лица. Включените в СЕБРА бюджетни предприятия използват този документ само за плащания, необслужвани чрез СЕБРА, при корективни операции за ангажиране и освобождаване на лимит в СЕБРА по сметките с лимити в БНБ, както и за други случаи, определени от МФ и БНБ. Обработката се извършва съгласно Раздел II на Наредба №3 на БНБ "Платежни операции с използване на кредитен превод";

11.1.2 "Платежно нареждане/вносна бележка за плащане от/към бюджета" - Приложение № 5 от Указание 03-2009 към Наредба № 3 на БНБ - само за плащания, инициирани от физически и юридически лица към сметки на администратори на публични вземания;

11.1.3 "Бюджетно платежно нареждане" - Приложение № 6 от Указание 03-2009 към Наредба № 3 на БНБ - за бюджетните предприятия, включени в СЕБРА. Обработката се извършва съгласно технологията, описана в Глава Четвърта на настоящото указание;

11.1.4 Платежно нареждане за директен дебит - Приложение № 8 от Указание 03-2009 към Наредба № 3 на БНБ - за определени от МФ и БНБ случаи. Обработката се извършва съгласно Раздел III „Платежни операции с използване на директен дебит” от Наредба № 3 на БНБ.

11.2 Изисквания за съставяне на платежни документи

Съставянето на платежните документи се извършва съгласно Указание 03-2009 към Наредба № 3 на БНБ.

12 Плащания на бюджетни предприятия

12.1 Плащания на бюджетни предприятия, невключени в СЕБРА.

Плащанията на бюджетни предприятия, невключени в СЕБРА, се извършват по общия ред, определен с Наредба № 3, по инициатива на наредителя, на основание редовно съставени платежни документи, както следва:

12.1.1 За плащания чрез кредитен превод:

(1) към небюджетни субекти - "Платежно нареждане/вносна бележка за плащане от/към бюджета" - Приложение № 4 от Указание 03-2009 към Наредба № 3 на БНБ;

(2) към сметки на разпоредители с бюджетни кредити - "Платежно нареждане/вносна бележка за плащане от/към бюджета" - Приложение № 4 от Указание 03-2009 към Наредба № 3 на БНБ;

(3) към сметки на администратори на публични вземания - "Платежно нареждане/вносна бележка за плащане от/към бюджета" - Приложение № 4 и 5 от Указание 03-2009 към Наредба № 3 на БНБ. Приложение № 5 не се използва от бюджетни предприятия, невключени в СЕБРА, за плащания от сметките им в БНБ.

12.1.2 За плащания чрез директен дебит: "Платежно нареждане за директен дебит" - Приложение № 8 от Указание 03-2009 към Наредба № 3 на БНБ - за определени от МФ и БНБ случаи. Обработката се извършва съгласно Раздел III „Платежни операции с използване на директен дебит” от Наредба №3 на БНБ.

12.2 Плащания на бюджетни предприятия, включени в СЕБРА

Плащанията се извършват на основание приет от обслужващата организация редовно съставен платежен документ "Бюджетно платежно нареждане" съгласно Приложение № 6 от Указание 03-2009 към Наредба № 3. Обработката се извършва съгласно технологията, дадена в Глава Четвърта "Технология на плащания чрез СЕБРА" на настоящото указание.

13 Централизиране на средствата по бюджетни сметки

Централизацията се извършва при спазване на следните процедури:

13.1 Централизация на бюджетни средства към БНБ.

13.1.1 Операции в банка

(1) Осчетоводява по сметките всички кредитни и дебитни операции за деня;

(2) След изпълнението на операциите по предходната алинея, банката изпълнява предвидените счетоводни операции по централизацията на средствата от сметките на бюджетните предприятия.

(3) Банката обобщава цялата информация по централизацията и до края на системния ден на RINGS подава нареждане за кредитен превод към RINGS на общата сума в полза на Министерството на финансите;

(4) Ако банка не извърши превода за централизацията до приключването на системния ден на RINGS, след получаване на информацията по ал. 5 БНБ събира служебно от сметката на банката дължимата сума за централизацията и лихва в полза на Министерството на финансите, изчислена върху несвоевременно централизираната сума при лихвен процент, равен на средната лихва по "овърнайт" сделките на междубанковия паричен пазар, отчетени в деня, в който централизацията е следвало да бъде изпълнена, или ако в този ден не са отчетени такива сделки - в последния ден, предхождащ тази дата. Лихвата се събира само когато нейният размер е равен или по-голям от 20 лв. за съответния ден. Сумата на несвоевременно централизираните средства се приспада от отчетените резервни активи при отчитане изпълнението на задължителните минимални резерви за деня, в който централизацията е следвало да бъде изпълнена;

(5) В срок до 18.00 часа банката подготвя и чрез БИСЕРА предава към БНБ детайлна информация за всяка отделна операция по централизацията. Информацията се предава чрез съобщение MT101, където заедно с номера на сметката на наредителя като код за вид плащане се посочва съответният код по т. 8.6.2.

13.1.2 Операции в БНБ.

(1) Постъпилите чрез RINGS от банките общи суми по централизацията на средства към БНБ се осчетоводяват по временна сметка на Министерство на финансите, която е включена в системата на единната сметка;

(2) След постъпването от БИСЕРА на информацията по т. 13.1.1 (5), детайлизираните суми се осчетоводяват по сметките на крайните получатели.

13.1.3 В началото на всеки работен ден БНБ подготвя и предоставя на Министерството на финансите пълна и точна информация за централизацията.

13.1.4 Централизирането на средства от сметки на бюджетни предприятия към БНБ се извършва по технологията, описана в Приложение № 1.

13.2 Централизиране на средства към общински бюджет.

13.2.1 Централизирането на средства от сметките на администраторите на общински публични вземания към сметките на съответните общини се извършва ежедневно, както следва:

(1) В случаите, когато сметките на администраторите на общински публични вземания и общината са в различни обслужващи банки, банката на администратора в края на счетоводния ден занулява съответната сметка, съставя платежно нареждане към съответната бюджетна сметка на общината-получател и го насочва за изпълнение с дата следващия работен ден.

(2) В случаите, когато сметките на администраторите на общински публични вземания и общината се обслужват от една и съща банка, банката при счетоводното приключване на деня заверява сметката на съответната община-получател с текущ валюр.

13.2.2 Централизирането на средства от сметки на разпоредители, подведомствени на общината се извършва в предвидените за тези сметки срокове, като се прилага редът по т. 13.2.1.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

Технология на плащания чрез СЕБРА

14 Обща характеристика на СЕБРА

14.1 Участници в СЕБРА са:

- 14.1.1 Българска народна банка;
- 14.1.2 Министерство на финансите;
- 14.1.3 Обслужващи организации;
- 14.1.4 Първостепенни и оторизирани второстепенни бюджетни предприятия.

14.2 Потребители на услугите на СЕБРА са:

- 14.2.1 Министерство на финансите;
- 14.2.2 Всички бюджетни предприятия, които са включени в СЕБРА;

14.3 СЕБРА поддържа следните категории информация:

- 14.3.1 Регистър на бюджетни предприятия, включени в СЕБРА.

(1) За нуждите на обработката на постъпващите заявки за плащане в СЕБРА регистърът се организира йерархически на три нива:

а) първостепенен разпоредител, който заедно с всички негови подчинени от второ и трето ниво (ако има такива) образува система на първостепенен разпоредител (по-нататък

"първостепенна система"). Първостепенните разпоредители имат правото да вземат решения за постъпилите заявки за плащане и да ползват справочна информация за всички по-нискостепенни разпоредители от системата си;

б) второстепенен разпоредител, който заедно с всички негови подчинени от трето ниво (ако има такива) образува система на второстепенен разпоредител (по-нататък "второстепенна система"). По оторизация от първостепенен разпоредител, второстепенен разпоредител (наричан по-нататък "оторизиран второстепенен разпоредител") може да поеме правата по обработка на заявките за плащане на третостепенните разпоредители от своята система (по-нататък "оторизирана второстепенна система").

в) третостепенни и по-нискостепенни разпоредители.

(2) Йерархичната структура по предходната алинея се прилага и по отношение на включените в СЕБРА администратори на публични вземания.

(3) Идентифицирането на първостепенните и второстепенни системи е както следва:

а) първостепенна система - 1-3 разряд от кода на системата в СЕБРА са идентични с 1-3 разряд от кода на първостепенния разпоредител, 4-10 разряд са символите: ***** ;

б) второстепенна система - 1-6 разряд от кода на системата в СЕБРА са идентични с 1-6 разряд от кода на второстепенния разпоредител, 7-10 разряд са символите:****.

(4) Към първостепенни системи за чужди средства, се откриват специални кодове на бюджетни предприятия, които се използват за отстраняване на грешки, за директни операции в БНБ, за депозити и лихви и други.

14.3.2 Регистър на обслужващи организации, където всяка обслужваща организация се идентифицира като такава с уникален код, както следва:

(1) за БНБ и банки- осемразрядният БАЕ код, присвоен по реда на Наредба № 13 на БНБ;

(2) за всички останали - осемразряден код, присвоен от оператора на СЕБРА, съгласувано с МФ и БНБ.

14.3.3 Номенклатури, свързани с обработката в СЕБРА (например статус на заявките, код за вид плащания и други).

14.3.4 Детайлна и обобщена информация по различни признаци за всеки от участниците в СЕБРА, съобразно правата му за достъп:

(1) Министерство на финансите - за отделни първостепенни системи или за зададен от МФ набор от първостепенни системи;

(2) Първостепенен разпоредител - за всяко бюджетно предприятие от неговата първостепенна система;

(3) Оторизиран второстепенен разпоредител - за всяко бюджетно предприятие от неговата второстепенна система;

(4) Обслужваща организация:

а) информация за всяка подадена чрез нея заявка за плащане;

б) информация за извършени в БНБ операции, засягащи обслужвани от нея бюджетни предприятия;

14.3.5 Информация по структурата на бюджета, както следва:

(1) Информация от месечните отчети на първостепенните разпоредители (структурата на отчетите се дефинира писмено от МФ);

(2) Справочна информация по структурата на бюджета по писмени изисквания на МФ.

14.3.6 Статистическа информация за следене постъпленията по сметките на бюджетни предприятия в БНБ, по които се задават лимити, както следва:

(1) Постъпления от транзитните сметки на всяко бюджетно предприятие;

(2) Възстановените суми от сметките за наличности на всяко бюджетно предприятие;

(3) Върнати суми по извършени плащания с бюджетни платежни нареждания;

(4) Общата сума на всички останали постъпления;

(5) Операции по откриване и закриване на депозити.

14.3.7 Освен информацията по т. 14.3.6 СЕБРА осигурява възможност за генериране на допълнителни статистически справки със спецификации, определени от МФ.

14.3.8 МФ може да разреши на Сметната палата, други контролни органи, както и в други конкретни случаи, достъп до определени нива и обхват на поддържаната в СЕБРА информация.

15 Инициране на плащания чрез СЕБРА.

15.1 Основание за плащане

Плащане чрез СЕБРА се извършва въз основа на документ „Бюджетно платежно нареждане“.

15.2 Лимит за плащане

15.2.1 Лимит на първостепенна система.

(1) Лимит на първостепенна система, която не е система за чужди средства, се задава и актуализира от МФ чрез БНБ. За всяка промяна на лимита БНБ незабавно уведомява СЕБРА.

(2) Лимитът на първостепенна система за чужди средства се формира автоматично на база постъпленията по сметката.

(3) Сумата на одобрените за първостепенната система заявки не може да надхвърля лимита на системата.

(4) Свободният лимит за първостепенната система, в рамките на който може да се одобряват заявки за плащане, е разликата между лимита и сбора от сумите на реално извършените от началото на годината до съответния момент плащания и изпратените за изпълнение към БИСЕРА плащания.

15.2.2 Лимит на оторизирана второстепенна система.

(1) Лимит на оторизирана второстепенна система, която не е система за чужди средства, се задава и актуализира от първостепенния разпоредител;

(2) Лимитът на оторизирана второстепенна система за чужди средства се формира като сбор от лимитите на третостепенните бюджетни предприятия от същата система.

(3) Сумата на одобрените за оторизирана второстепенна система плащания не може да надхвърля определения лимит на системата;

(4) Свободният лимит за оторизирана второстепенна система, в рамките на който може да се одобряват заявки за плащане, е разликата между лимита и сбора от сумите на реално извършените от началото на годината до съответния момент плащания и изпратените за изпълнение към БИСЕРА плащания.

15.2.3 Лимит на второстепенна система.

(1) Лимитът на второстепенна система, която не е система за чужди средства, се задава и актуализира от съответния първостепенен разпоредител;

(2) Сумата от плащанията на второстепенната система, която не е система за чужди средства, може да превиши определения ѝ лимит до размера на свободния лимит на първостепенната система.

(3) Лимитът на второстепенна система за чужди средства се формира като сбор от лимитите на третостепенните бюджетни предприятия от същата система.

(4) Сумата на одобрените за оторизирана второстепенна система плащания не може да надхвърля определения лимит на системата;

15.2.4 Индивидуален лимит на бюджетно предприятие.

(1) Индивидуален лимит на бюджетно предприятие се задава и актуализира от съответния първостепенен или оторизиран второстепенен разпоредител;

(2) Сумата от плащанията на бюджетно предприятие може да превиши определения му индивидуален лимит до размера на свободния лимит на първостепенната система или на оторизираната второстепенна система.

15.2.5 Лимит на бюджетно предприятие, който е част от система за чужди средства.

(1) Лимит на бюджетно предприятие, който е част от система за чужди средства, се определя от сбора на неусвоения от предходната година лимит и централизираната в БНБ сума на постъпленията от неговата сметка за чужди средства от началото на текущата година, както и в резултат на извършени компенсирани преразпределения на лимити в съответствие със специфичните за системите за чужди средства функционалности за управление на лимити в СЕБРА.

(2) Не се допуска превишение на лимит на бюджетно предприятие, който е част от система за чужди средства.

15.2.6 За конкретни сметки и плащания МФ може да определи лимитът на първостепенната система да се формира по правилата за първостепенна система за чужди средства съгласно т. 15.2.1, ал. 2, а останалите лимити – съгласно общите правила за формиране, въвеждане и управление на лимити на второстепенна оторизирана система (т. 15.2.2, ал. 1, 3 и 4), второстепенна система (т. 15.2.3, ал. 1, 2 и 4) и бюджетно предприятие (т. 15.2.4).

15.2.7 За конкретни сметки и плащания МФ, след съгласуване с БНБ, може да определят други правила.

15.3 Инициатива за плащане

15.3.1 Бюджетно плащане се извършва по инициатива на наредителя. За целта той съставя документ Бюджетно платежно нареждане (съгласно Приложение № 6 от Указание 03-2009 към Наредба № 3), което предоставя за обработка в обслужващата го организация.

15.3.2 За определени случаи МФ може да определи ред за служебно инициране на бюджетно платежно нареждане от банката, обслужваща съответното бюджетно предприятие.

15.3.3 За определени плащания МФ може да определи иницирането им да се извършва от небюджетни предприятия - получатели на тези средства, по общите правила и технология на СЕБРА.

15.4 Отговорност при неправилно съставено бюджетно платежно нареждане

15.4.1 Съставителят на бюджетно платежно нареждане носи отговорността за настъпилите последици от неправилно съставен документ. Той има право да оттегли вече дадено от него нареждане само ако до момента на оттеглянето процесът по извършване на плащането не е започнал, т.е. ако към СЕБРА не е изпратена заявка за плащане.

15.4.2 Подадена към СЕБРА заявка за плащане може да бъде отменена само от съответния първостепенен или оторизиран второстепенен разпоредител.

15.5 Отговорност при обработка на бюджетно платежно нареждане

15.5.1 Обслужващата организация носи отговорност за навременното и точно предаване на информацията към СЕБРА.

15.5.2 Обслужващата организация не контролира:

(1) предмета на сделката, в резултат на която е възникнало плащането, освен ако такъв контрол произтича от договора, с който същата е поела обслужването на плащанията;

(2) верността на попълнената в първичния платежен документ информация.

15.6 Приемане на бюджетно платежно нареждане

15.6.1 Обслужващата организация задължително приема постъпилите от наредителя бюджетни платежни нареждания, съставени в съответствие с изискванията на Указание 03-2009 към Наредба №3 на БНБ за съставяне на платежните документи. В зависимост от графика на работа на СЕБРА и конкретните условия, всяка обслужваща организация уведомява клиентите си до кой час от работното си време приема бюджетни платежни нареждания за инициране на заявки за плащане към СЕБРА с текуща дата.

15.6.2 Обслужващата организация приема бюджетното платежно нареждане на хартиен носител (съгласно образца по Приложение № 6 от Указание 03-2009 към Наредба № 3) или в договорена с клиента електронна форма, съдържаща всички реквизити на

посочения документ и при спазване изискванията на Закона за електронния документ и електронния подпис, както следва:

(1) бюджетното платежно нареждане на хартиен носител се представя на обслужващата организация в 2 екземпляра. Всяко прието нареждане се завежда от обслужващата организация с уникален регистрационен номер.

След регистрацията на документа обслужващата организация задържа първия екземпляр от него и връща на клиента втория екземпляр, като този екземпляр сам по себе си не може да служи като доказателство за извършено плащане.

(2) На постъпилото по електронен път бюджетно платежно нареждане се присвоява уникален регистрационен номер. Обслужващата организация задължително предоставя на наредителя потвърждение за всяко прието нареждане, съдържащо датата и регистрационния номер на документа, като това потвърждение само по себе си не може да служи като доказателство за извършено плащане.

15.7 Изпълнение на бюджетно платежно нареждане

Обслужващата организация осигурява обработването на всяко прието от нея бюджетно платежно нареждане с датата, за която то е прието за изпълнение, като генерира електронно съобщение, което насочва към СЕБРА.

16 Технология на обработка на плащания чрез СЕБРА

16.1 Предаване на информация към СЕБРА

16.1.1 Обслужващата организация, приела бюджетно платежно нареждане, след обработката му съставя електронно съобщение МТ101 "Искане за превод" със структура и съдържание, както са описани в Приложение № 2 „Достъп и обмен на данни чрез СЕБРА".

16.1.2 Съобщенията към СЕБРА могат да бъдат предавани многократно през деня.

Постъпилите в СЕБРА до 15:00 часа заявки за плащане се включват за одобряване от първостепенните или оторизирани второстепенни разпоредители в същия ден. Заявки, постъпили в СЕБРА след 15:00 часа могат да се включат за обработка същия ден по инициатива на одобряващия.

16.2 Входящ контрол.

Постъпващата в СЕБРА информация се контролира за:

16.2.1 Коректна структура на файла, като при наличие на грешка файлът се отхвърля.

16.2.2 Коректност и пълнота на данните във файла, като при наличие на грешка се отхвърлят само грешните съобщения.

16.2.3 СЕБРА уведомява обслужващата организация за резултатите от контрола със съобщение MT195 "Резултати от валидацията".

16.3 Одобряване на заявки за плащания в СЕБРА.

16.3.1 В интервала между 9.00 и 24:00 часа участниците в СЕБРА ползват справки и разглеждат постъпилите заявки за плащане.

16.3.2 В 15.00 часа счетоводната система на БНБ подава към СЕБРА информация за текущо извършените в БНБ операции по сметките, по които се задават лимити.

16.3.3 След предаване на информацията по предходната точка БНБ извършва синхронизация на зададените лимити в счетоводната система на БНБ и в СЕБРА.

16.3.4 След синхронизацията по предходната точка приетите от СЕБРА заявки за плащане подлежат на обработване от оправомощен служител на системата на първостепенния разпоредител или на оторизирания второстепенен разпоредител до 24.00 часа.

16.3.5 Заявките за плащане се одобряват в рамките на свободния лимит за плащане.

16.3.6 До 24.00 ч. одобрените заявки за плащане се предават към БИСЕРА със съобщения, чиято структура и съдържание се определя съгласно Операционните правила за работа на БИСЕРА.

16.4 Обработка в БИСЕРА

16.4.1 БНБ подава в БИСЕРА салдото на Единната сметка.

16.4.2 БИСЕРА проверява кои плащания, инициирани чрез СЕБРА, могат да бъдат изпълнени в БНБ при спазване на принципа FIFO (време на постъпване в БИСЕРА).

16.4.3 БИСЕРА подава към счетоводната система на БНБ обобщена информация за плащанията, които могат да бъдат изпълнени до размера на салдото по Единната сметка. Информацията се подава по банки-получатели (за целите на сетълмента) и първостепенни системи (за целите на счетоводното им отразяване).

16.4.4 При недостиг на средства по Единната сметка БИСЕРА връща на СЕБРА съобщение за отхвърлено плащане MT900;

16.4.5 БИСЕРА отхвърля нареждане за превод, насочено към изключена от RINGS или закрыта банка и връща на СЕБРА съобщение за отхвърлено плащане MT900.

16.4.6 След изпълнението на подадените от СЕБРА платежни нареждания БИСЕРА подготвя и изпраща информация до:

(1) Банката-получател на превода - за общата сума на насочените към нея преводи и разпределението ѝ по клонове (съобщение MT941);

(2) БАЕ на получателя - пълна информация за всеки индивидуален превод (съобщение MT103).

16.5 Обработка в счетоводната система на БНБ

На базата на получената от БИСЕРА информация по т. 16.4.3 БНБ задължава съответните сметки на бюджетни разпоредители и генерира съобщения MT103 за извършване на сетълмент, които се подават към RINGS за изпълнение в началото на системния ден.

16.6 Обработка в СЕБРА на получените резултати

След получаване на информацията за резултатите от обработката на платежните нареждания в БИСЕРА, СЕБРА процедира по следния начин:

16.6.1 За отхвърлените от БИСЕРА платежни нареждания поради липса на средства по Единната сметка СЕБРА маркира заявките за плащане като „отхвърлени от БИСЕРА поради липса на средства" и възстановява изразходвания лимит на конкретното бюджетно предприятие. Тези заявки за плащане подлежат отново на обработка от оправомощения служител на съответната система на следващия работен ден на СЕБРА.

16.6.2 За отхвърлените от БИСЕРА платежни нареждания, насочени към изключена от RINGS или закрыта банка, СЕБРА отказва заявките за плащане, възстановява изразходвания лимит на конкретното бюджетно предприятие и изпраща информация до обслужващата организация.

16.6.3 СЕБРА подготвя и изпраща до обслужващите организации информацията по т. 16.9.

16.7 Специфични операции в БНБ

16.7.1 Вътрешни операции в БНБ.

До 11.45 ч. всяко бюджетно предприятие може да инициира в БНБ касови операции в лева и чуждестранна валута, преводи и други платежни операции. Всяка такава операция се изпълнява по следната процедура:

(1) Платежни документи се приемат само при наличие на свободен лимит;

(2) След приемането на платежния документ информацията от него се въвежда в счетоводната система на БНБ;

(3) Проверява се наличността на средствата по Единната сметка. При наличие на достатъчно средства счетоводната система на БНБ изпълнява платежната инструкция чрез вземане на съответните счетоводни операции и отразяването им в намаление на свободния лимит;

(4) В 15.00 часа неизпълнените до момента плащания поради недостатъчна наличност по Единната сметка се анулират;

(5) За извършените операции БНБ подава информация в СЕБРА, като посочва кода на конкретното бюджетно предприятие, от чието име е изпълнена операцията, както и кода за вида плащане (ако тези реквизити са посочени в платежния документ);

(6) СЕБРА ангажира лимит на конкретното бюджетно предприятие и съответната първостепенна система и подава информация за операцията към обслужващата организация;

(7) Ако БНБ не подаде кода на конкретното бюджетно предприятие, СЕБРА ангажира лимит от първостепенната система и операцията остава за последващо уточняване в СЕБРА.

16.7.2 Получени преводи за централизиране на средства от сметки за наличности.

(1) За получените преводи за централизиране на средства от сметки за наличности на конкретните бюджетни предприятия към една първостепенна система, БНБ служебно освобождава лимит за общата сума на първостепенната система;

(2) БНБ подава в СЕБРА информация за получените преводи за централизиране на средства от сметките за наличност за всяко конкретно бюджетно предприятие, като посочва неговия код;

(3) СЕБРА освобождава лимит на първостепенната система и на всяко бюджетно предприятие и подава информация за освободения лимит към обслужващата организация;

(4) БНБ не носи отговорност за усвояване на освободен лимит, формиран в резултат на грешно извършена централизация от банки или по нареждане на титуляра.

16.7.3. Операции за коригиране на грешки между две първостепенни системи

16.8 Обработка в банката на получателя.

16.8.1 За получените преводи по бюджетни платежни нареждания централата на всяка банка получава информация от:

(1) RINGS - за общата сума, с която е заверена нейната сметка;

(2) БИСЕРА - за общата сума и разпределението ѝ по клонове.

16.8.2 Банката, обслужваща сметката на получателя, получава пълна информация за всеки индивидуален превод.

16.8.3 Информацията по т.т. 16.8.1 и 16.8.2 е основание за вземане на счетоводни операции в банката. Банката осигурява обработката ѝ в сроковете, предвидени в Наредба № 3.

16.9 Информация от СЕБРА към обслужващата организация

16.9.1 След получаване от БИСЕРА на резултатите от обработката на постъпилите плащания, СЕБРА подготвя и изпраща към всяка обслужваща организация информация за обслужваните от нея бюджетни предприятия, както следва:

(1) Статус на всяка подадена към СЕБРА заявка за плащане (съобщение МТ 195);

(2) Разрешения и усвоения до момента лимит (съобщение МТ986);

(3) Операции, инициирани и изпълнени в БНБ (съобщение МТ900).

16.9.2 За наредените и извършените плащания обслужващата организация изготвя и предоставя на съответното обслужвано от нея бюджетно предприятие дневен отчет-извлечение, съдържащ следните задължителни реквизити:

(1) Дата и пореден номер на дневния отчет-извлечение;

(2) Дата на предходния дневен отчет-извлечение;

(3) Идентификация на наредителя на плащанията чрез СЕБРА - наименование и код на бюджетното предприятие в СЕБРА;

(4) Информация по отделни плащания, извършени за деня, включително и операциите в БНБ засягащи съответния код на бюджетното предприятие в СЕБРА:

а) сума на плащането/операцията в БНБ, засягаща съответния код на бюджетното предприятие в СЕБРА;

б) номер на сметката на получателя;

в) код за вид плащане и код за вид плащане в СЕБРА, посочени в бюджетното платежно нареждане;

(5) регистрационен номер на документа;

(6) обобщена информация за плащанията през годината:

- а) сума на плащанията от началото на годината до предходния работен ден;
- б) сума на плащанията за съответния ден;
- в) сума на плащанията от началото на годината към съответния ден ($6"в"=6"а"+6"б"$).

(7) Актуален лимит за плащания

- а) лимит;
- б) неувоен/превишен лимит ($7"б"=7"а"-6"в"$).

16.9.3 В дневния отчет - извлечение за плащанията чрез СЕБРА се съдържа информация за отхвърлените наредени плащания за съответния ден.

16.9.4 По искане на бюджетното предприятие обслужващата организация му предоставя информация за статуса на наредени от него плащания.

16.9.5 СЕБРА може да генерира и други справки и отчети, по искане на МФ.

16.10 Процедури и обмен на информация при промяна на обслужващата организация

16.10.1 Промяната на обслужваща организация се извършва от първостепенния разпоредител от предварително зададена в СЕБРА дата.

16.10.2 При настъпване на датата по предходната точка СЕБРА:

(1) отказва служебно всички заявки за плащане, неплатени до момента, като информация за това се изпраща до обслужващата организация, чрез която тези плащания са инициирани;

(2) изпраща към новата обслужваща организация информация за усвоения към момента лимит.

16.11 Кorigиране на грешки

16.11.1 Описваната технология се прилага само за грешки, допуснати от обслужващи организации-банки. Не се счита за грешка правилно изпълнен превод въз основа на неправилно съставен платежен документ.

16.11.2 Превеждането на лихви и глоби във връзка с допуснати грешки се извършва с отделни документи.

16.11.3 Грешки вследствие на превод към неоправомощен получател или преведена по-голяма сума се отстраняват при спазване на следната процедура:

(1) Банката, допуснала грешката:

а) превежда сумата по сметката на получателя, посочен в бюджетното платежно нареждане или

б) превежда разликата между преведената сума и сумата от оригиналния документ по сметката на съответния първостепенен разпоредител в БНБ.

(2) Банката, допуснала грешката, инициира искане за възстановяване на сумата (МТ 192) от сметката на получателя (за цялата сума при неоправомощен получател, съответно за разликата между преведената и сумата от оригиналния документ при преведена по-голяма сума). Възстановената сума се превежда чрез превод за връщане на сума.

(3) Ако банката на получателя е върнала сумата по сметката на първостепенния разпоредител в БНБ, тя отказва искането за възстановяване на сума чрез съобщение МТ 196. В такъв случай допусналата грешката банка отправя писмено искане до съответния титуляр на сметката в БНБ за възстановяване на средствата, който ги възстановява в полза на допусналата грешката банка.

16.11.4 При грешка вследствие на преведена по-малка сума от посочената в платежния документ банката, допуснала грешката, служебно съставя бюджетно платежно нареждане за разликата, в което като основание посочва референцията на първичното бюджетно платежно нареждане и го насочва в СЕБРА за изпълнение, като уведомява за това наредителя.

16.11.5 Връщане на получен грешен превод по нареждане на получателя се извършва по следната процедура:

(1) Банката на получателя инициира превод за сумата към сметката на съответния първостепенен разпоредител в БНБ, като:

а) в реквизита "ЕГН" на платежния документ посочва кода на бюджетното предприятие в СЕБРА, от чието име е извършен грешният превод;

б) в реквизита "Код за вид плащане" на платежния документ към сметката на получателя посочва кода по т. 8.6.3.;

в) в реквизита "Вид и номер на документа, по който се плаща" посочва "9" и референтния номер на платежния документ, с който е инициран грешният превод;

г) в реквизита "Дата на документа" посочва датата на регистрация на платежния документ, с който е инициран грешният превод в обслужващата банка.

(2) На база получения превод БНБ извършва операция за освобождаване на лимит и подава информация в СЕБРА, като посочва кода на бюджетно предприятие по буква "а";

(3) Въз основа на получената от БНБ информация СЕБРА възстановява лимита на бюджетното предприятие с посочения код и информира обслужващата го организация за извършената операция. Ако посоченият код на бюджетното предприятие в СЕБРА не съществува или е деактивиран, СЕБРА възстановява лимита на първостепенната система и сумата остава за доуточняване на ниво система

16.11.6 При връщане на получен грешен превод по инициатива на банката на получателя поради несъществуваща сметка на получателя се процедира по реда на т. 16.11.5.

16.11.7 Коригиране на грешки, причинени от подаден грешен код на бюджетното предприятие - наредител на плащане.

(1) Банката, допуснала грешката, по своя инициатива или по подаден сигнал от наредителя, инициира към СЕБРА съобщение с искане за корекция МТ192, в което посочва референтния номер на документа, грешно въведения код и верния код на бюджетното предприятие - наредител на плащането.

(2) След получаване на съобщението по (1) СЕБРА проверява има ли подадена заявка за плащане с посочените референция и код на бюджетното предприятие и:

а) ако няма такава заявка - отказва искането и изпраща до банката съобщение МТ 196;

б) ако има такава заявка и плащането не е извършено, отказва постъпилата заявка за плащане, и уведомява банката. След получаване на уведомлението за отхвърлено плащане (МТ 195) допусналата грешката банка служебно инициира нова заявка от името на верния код на бюджетното предприятие;

в) ако има такава заявка и плащането е изпълнено, когато грешният и верният код са на бюджетни предприятия от една и съща първостепенна система:

- възстановява извършения разход и със сумата на заявката намалява усвоения лимит на грешния код на бюджетно предприятие;

- генерира разход и със сумата на заявката увеличава усвоения лимит за верния код на бюджетно предприятие;

- изпраща уведомление (МТ195/МТ900) за извършените корекции до обслужващите организации на двете бюджетни предприятия.

г) ако има такава заявка, и плащането е изпълнено, когато грешният и верният код са на бюджетни предприятия от различни първостепенни системи:

- предава постъпилото искане за корекция към БНБ;

- въз основа на постъпилото искане за корекция БНБ проверява наличието на неусвоен лимит на първостепенната система, от която е бюджетното предприятие с верния код. Ако неусвоеният лимит е достатъчен - ангажира лимит на първостепенната система, от която е бюджетното предприятие с верния код, и освобождава лимит на първостепенната система, от която е бюджетното предприятие с грешния код. БНБ уведомява МФ и СЕБРА за извършените операции. Когато сумата на плащането е по-голяма от неусвоения лимит на първостепенната система, от която е бюджетното предприятие с верния код, БНБ уведомява МФ и изпълнява посочените операции след коригиране на лимита на първостепенната система;

- СЕБРА, след получаване на информацията от БНБ за извършените корекции процедури по начина, описан в б. „в“.

16.11.8 За някои първостепенни системи МФ и БНБ могат да определят вместо към сметката на първостепенния разпоредител преводите в резултат на коригиране на грешки по реда на тази точка да се насочват към други сметки на подведомствените му разпоредители.

16.12 Годишно приключване

16.12.1 Всички неизпълнени заявки за плащане към дата, определена от МФ и БНБ, се отказват служебно и се спира приемането на заявки за плащане до последния работен ден на годината включително;

16.12.2 За служебно отказаните заявки за плащане се изпраща информация към обслужващата организация (МТ195);

16.12.3 За системи от лимити, определяни от първостепенните разпоредители - лимитите на всяко бюджетно предприятие се нулират.

16.12.4 При системи с лимити за плащания, свързани със сметки за чужди средства, неусвоеният към 31 декември лимит се поема в новата година като начален лимит за плащане. Между СЕБРА и счетоводната система на БНБ се извършва синхронизация на лимита на първостепенната система с началното салдо на съответната сметка на първостепенния разпоредител.

След синхронизацията СЕБРА уведомява съответните участници в СЕБРА за техния начален лимит за новата година (МТ900).

16.12.5 Информация за изпълнените в БНБ и уточнените в СЕБРА операции през последните два работни дни на годината се изпраща към обслужващите организации в отделен общ файл в края на последния работен ден на годината, доколкото не е предвидено друго с указанията на МФ и БНБ за годишно приключване на банковите сметки на бюджетните предприятия.